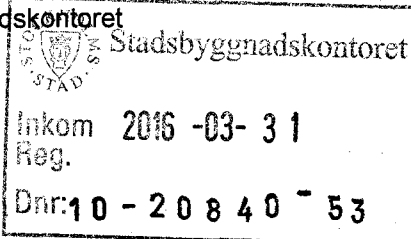

Handläggare
Cecilia Skog
Telefon: 08-50829766**Till**
Stadsbyggnadskontoret
 Stadsbyggnadskontoret
Inkom 2016-03-31
Reg.
Dnr: 10 - 20840 - 53

Centrala Bromma, inbjudan till samråd om program

Med anledning av stadsbyggnadskontorets remiss av rubricerat ärende vill Skönhetsrådet anföra följande.

Det föreliggande programförslaget för centrala Bromma tar genom de tredelade planeringsförutsättningarna ett brett grepp över utvecklingen i området. Programmet innehåller förtätningsförslag för den befintliga strukturen, nya kvarter för verksamheter och bostäder samt utredningsuppdrag gällande Brommaplans cirkulationsplats och Åkeshovs reningsverk. I förutsättningarna för områdets planering ligger även den antagna detaljplanen för kvarteret Grammet och Förbifart Stockholm.

Programområdets förutsättningar

Rådet ser mycket positivt på det vida planeringsunderlaget som i sin utsträckning har möjlighet att inventera förutsättningarna för en god stadsplanering i ett centralt läge, ett attraktivt stadsutvecklingsområde, en av stadens utsedda tyngdpunkter. För rådet står det klart att samma omsorg måste ägnas förtätningar i befintlig struktur som de kvaliteter man önskar uppnå i skapandet av helt nya områden och att utvecklingen av området Norra Riksby därför inte bör ses som ett enskilt exploateringsområde. Det krävs en balans i förslagen för att det redan uppväxta området ska få fördelar av det som tillkommer och en analys av det tillkommande för att möjliggöra en fortsatt utveckling av området; för rådet är det tydligt att avgörande frågor kvarstår att utredas men att programmets intentioner har goda förutsättningar att ge Brommas centrala delar en möjlig tillväxt med de föreslagna 3000-4000 bostäderna.

Rådet till skydd för Stockholms skönhetHantverkargatan 3L
105 35 STOCKHOLM
Telefon 08-50829766
cecilia.skog@stockholm.se
stockholm.se/skonhetsradet

Förtätningar i smalhusområden

Programmet karaktäriseras av två grepp: de förslag som gäller områdets södra del, förtätningar, och de förutsättningar som gäller

för den norra delen, ny bebyggelse i Riksby. Vad gäller de förtätningsförslag som redovisas utspridda inom programområdet finns stora utmaningar gällande var och en av de markerade ytorna – intrång i naturreservatet vid Spångavägen, en okänslig inpassning till konstnärsvillorna vid Snörmakarvägen, den bullerstörda miljön vid tunnelbanan, fornminnet vid Drottningholmsvägen osv – frågor som för vissa områden behöver behandlas mer långtgående i samband med den fortsatta detaljplaneprocessen eller i andra fall vara områden som utgår. Rådet vill också tydliggöra att det inte är här det stora antalet bostäder tillskåpas utan att det snarare bör vara tomter som reserveras för långsiktiga framtida ändamål i den växande stadsdelen, tillexempel för förskolor.

En ny stadsdel, Norra Riksby

Vad gäller de nya kvarter som föreslås norr om Brommaplan och upp mot Bromma flygplats redovisar planen en mjuk kvarterstruktur given av koloniområdets slingrande vägnät och med verksamheter förlagda i ett band mot flygfältet. Rådet ställer sig tveksamt till zoneringsen och menar att ambitionen att låta verksamhetsområdet också innehålla en kraftsatsning på lokaler för idrott och kultur måste säkerställas långt tydligare. Under samrådet diskuterades möjligheten att skapa en flexibilitet i planstrukturen som gör att den med lätthet går att omvandla till område för bostäder i ett senare skede.

Rådet anser också att den anpassning till kolonilotterna som krävs bör göras på andra sätt än att infoga dem i ett nytt vägnät. Områdets möjligheter till variation och starka upplevelsevärden, med koloniområdenas rekreativvärde förstärkt och bevarat, kan hanteras med anpassning i gleshet och volymer snarare än att låta den finmaskiga skalan bilda ram för bostadskvarteren helt skilda volymer och behov. En ny bebyggelse i området bör på ett konsekvent sätt bereda möjligheter till att utgöra ett avsevärt komplement till den befintliga bostadsbebyggelsen för att göra exploateringen av grönområdet motiverad, likväl måste de ekologiska samband programmet värnar bli reella för att fungera. Det finns en stor risk för biologiska problem när man fragmentiserar kopplingarna. Programmet tar ställning till naturområdena på var sida om bebyggelsen. Kyrksjön är i sig en stor yta för rekreation med höga naturvärden och unika biotoper, likväl som naturreservatet värden fastställs så bevakas Lillsjöns värdefulla omland från exploatering i förslaget. Det är däremot inte klart att de öst-västliga kopplingarna områdena emellan kvarstår med enbart

koloniområdena som spridningskorridor. När det gäller den nord-sydliga kopplingen har programmet helt utlämnat frågan.

Här finns också en utmaning i att koppla Norra Riksby till en utvecklad stadsstruktur på ett, inom rimlig framtid, bebyggt flygområde som helt utslutits.

Trafikfrågor och fortsatta utredningsförslag

I programförslaget ingår en utredning gällande Brommaplans cirkulationsplats och bebyggelsen runt den. Det är naturligt att rikta bebyggelsen mot områdets centralpunkt givet hur programområdets gränser är dragna. Rådet vill dock kommentera att beslutet att bevara flygtrafiken i området gäller fram till år 2038 men att det på lång sikt inte är rimligt att förutsätta att flygtrafiken blir kvar i Bromma. Norra Riksby bör alltså inte ses som en enklav liggande mot flygfältsområdet utan som en stadsdel med kopplingar mot ett område i stark tillväxt: Bromma flygfält, Mariehäll, Ulvsunda och Sundbyberg. Gatunätet i Norra Riksby bör alltså ta höjd för dessa framtida kopplingar. Det gatunät som föreslås i planen har således, enligt rådet, inte den bäringen.

Det finns natur- och kulturhistoriska frågor i Brommaplansområdet som ännu inte är utredda, den arkeologiska utredningen är inte klar, intrånget i naturreservatet och kraftledningens påverkan på detta måste utredas och ett tydligare ställningstagande till själva cirkulationsplatsens betydelse ur ett kulturmiljöperspektiv måste till innan avgörande beslut fattas. Ur det hänseendet är det också riktigt att området för Åkeshovs reningsverk lyfts ur programmet vilket å andra sidan gör att den förtätning som diskuteras i Åkeshov bör avvakta dessa planer för att ses i ett större sammanhang där. När trafikutredningen för Brommaplans utformning kommer till stånd bör även trafikmängder knutna till Förbifarten tas i beräkning. En trafikutredning bör inte heller utesluta starkare kopplingar till Sundbyberg likväl som kollektivtrafiksatsningar mot innerstaden via ett spår mot Solna för att avlasta Tranebergsbron.

Skönhetsrådets ställningstagande

Skönhetsrådet ställer sig positivt till ett fortsatt arbete för en utökad bostadsbebyggelse i centrala Bromma men anser att det måste göras efter andra förutsättningar än de som presenteras i programmet. De många frågor som kvarstår att utreda är väsentliga för analyser och avgörande beslut. Det generellt strukturerade programförslaget lyfter fram tydliga förhållningssätt till utvecklingsmöjligheter,

främst i Norra Riksby men tydliggör också, redan i detta tidiga skede, brister som bör leda till genomgripande omarbetningar, i synnerhet då i förhållningsättet till Bromma flygfält.

Stockholm som ovan
RÅDET TILL SKYDD FÖR STOCKHOLMS SKÖNHET

Anders Bodin
Ordförande

Henrik Nerlund
Sekreterare